

บทที่ 5

วจนลีลาการปราศรัยหาเสียงเลือกตั้ง

จากการวิเคราะห์เหตุการณ์สื่อสารในสถานการณ์การปราศรัยหาเสียงตามองค์ประกอบ 10 ประการ ของชาวิลส์ ทรอยค์ (1982) ผู้วิจัยคิดว่าหากได้มีการวิเคราะห์เกี่ยวกับวจนลีลาในการปราศรัยหาเสียงเพิ่มเป็นอีกหนึ่งองค์ประกอบ อาจจะทำให้ได้เห็นลักษณะการสื่อสารในสถานการณ์การปราศรัยหาเสียงชัดเจนมากยิ่งขึ้น

คำว่า "วจนลีลา" ผู้วิจัยใช้คำจำกัดความตาม อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2532:91) ซึ่ง อมรากล่าวว่า "วจนลีลา" คือ รูปแบบการใช้ภาษาแบบใดแบบหนึ่ง ซึ่งแตกต่างจากการใช้แบบอื่นโดยปริบทหรือสถานการณ์การใช้ภาษา วจนลีลาแบ่งประเภทอย่างกว้างออกเป็น 2 ระดับ คือ วจนลีลาแบบเป็นทางการ และวจนลีลาแบบไม่เป็นทางการ

อมรา กล่าวว่า วจนลีลาแบบเป็นทางการในภาษาไทย คือ รูปแบบของภาษาที่ใช้ในโอกาสสำคัญและใช้พูดกับบุคคลที่สูงกว่า แต่มีความยืดหยุ่นได้ วจนลีลาแบบเป็นทางการแสดงความสำคัญหรือเอาจริงเอาจังของเรื่องที่พูด เป็นภาษาที่ใช้เขียนบทความวิชาการ ภาษาที่ใช้เขียนเอกสารทางราชการ ภาษาที่ใช้กล่าวสุนทรพจน์โดยทั่วไป ภาษาที่ใช้ในการประชุมที่เป็นทางการ และภาษาที่ใช้บันทึกรายงานการประชุม ส่วนวจนลีลาแบบไม่เป็นทางการคือ ภาษากึ่งทางการที่ใช้ในการสนทนาติดต่อทางอาชีพ การงาน การซื้อขายในชีวิตประจำวันและการประชุมที่ไม่เป็นทางการ เป็นรูปแบบภาษาที่ใช้พูดโดยไม่ระมัดระวัง มักมีการออกเสียงไม่ชัดเจน มีการรวบคำหรือกร่อนคำมาก มีการละประธานและมีการซ้ำคำมาก คำศัพท์ที่ใช้มักมีสแลงปน และใช้คำลงท้ายมาก

การวิเคราะห์เพื่อจะตัดสินว่าการปราศรัยหาเสียงมีการใช้วจนลีลาระดับใดนั้น ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ด้วยการนับกลวิธีทางภาษาที่ปรากฏในข้อมูล โดยยึดสรุปผลการวิเคราะห์ "ภาษาหาเสียง" ของราตรี อันวารชร (2531) "ลักษณะของภาษาที่ใช้ในการบรรยายข่าวกีฬาที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์และนิตยสารกีฬาไทย" ของ สงยุทธ นุชเนียด (2532) "กลวิธีการใช้คำในภาษาไทยทางโทรทัศน์และนิตยสารไทย" ของ คักคิสิทธิ ลิมกุลาคมน์ (2534) เป็นแนวทางซึ่งเป็นผลการวิเคราะห์ภาษาที่มีวัตถุประสงค์เพื่อชักชวน

ชักจูงเร้าให้คนสนใจและโน้มน้าวให้เชื่อและคล้อยตามผู้พูด ซึ่งมีวัตถุประสงค์เช่นเดียวกับภาษาที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์เสียงเลือกตั้ง

5.1 แนวทางการวิเคราะห์ห้วงเวลาการประชาสัมพันธ์เสียงเลือกตั้ง

จากแนวทางการวิเคราะห์ของ ราตรี (2531) ยงยุทธ (2532) และศักดิ์สิทธิ์ (2534) ผู้วิจัยสรุปลักษณะเด่นของภาษาที่แตกต่างจากภาษาปกติเป็นหัวข้อ ได้ดังนี้

5.1.1 ด้านเสียง จากผลสรุปการวิจัยของยงยุทธ (2532) พบลักษณะเด่นดังนี้

- (1) การใช้คำเลียนเสียง หมายถึง การสร้างคำใหม่ขึ้นเพื่อเลียนเสียงธรรมชาติต่างๆ ได้แก่ เสียงฝนตก เสียงวัตถุสั่นสะเทือน เป็นต้น
- (2) การใช้คำแสดงเสียงของเหตุการณ์ หมายถึง คำที่ใช้บรรยายบอกถึงเสียงที่เกิดจากการกระทำของคน เช่น ตบมือกันอื้ออึง

5.1.2 ด้านคำ จากผลสรุปในงานวิจัย ราตรี (2531) ยงยุทธ (2532) และศักดิ์สิทธิ์ (2534) พบลักษณะเด่นดังนี้

- (1) การซ้ำคำ หมายถึง การนำคำเดียวกันมากกว่า 2 ครั้งเพื่อมีความหมายเน้นหนักหรือบางที่มีความหมายต่างไปจากการใช้คำเพียงคำเดียว เช่น มีเงินเป็นหมื่นๆ ง่ายๆ
- (2) การซ้อนคำ คือ การนำคำที่มีความหมายเหมือนกันหรือเป็นไปในทำนองเดียวกันหรือมีความหมายต่างกัน ลักษณะตรงกันข้ามมาประกอบกัน เช่น คอยทำ ใจคอ ดีร้าย คำที่นำมาประกอบกันอาจมีเสียงพยัญชนะหรือสระสัมผัสกันด้วยก็ได้ เช่น ปกป้อง จิตซิด ตกต่ำ
- (3) การใช้คำสัมผัสคล้องจอง หมายถึง การนำเอาคำที่มีรูปหรือเสียงเหมือนหรือคล้ายกันมาวางไว้ในตำแหน่งที่ใกล้กัน เช่น สำหรับผู้ที่ต้องการดูแลทรัพย์ของศิครินทร์
- (4) การใช้คำวิญญู หมายถึง ข้อความที่แต่งขึ้นเพื่อจูงใจให้ปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นข้อความที่มีกัมมิตน้อ อาจจะมีสัมผัสหรือไม่ก็ได้ เช่น ใช้สิทธิอย่าผิดพลาด กากบาทเลือกผู้แทน

- (5) การใช้คำสแลง หมายถึง คำที่เป็นภาษาปาก ไม่เป็นที่ยอมรับในการใช้อย่างเป็นทางการ อาจเป็นคำที่มีอยู่แล้วในภาษาหรือเป็นภาษาต่างประเทศ ที่นำมาสื่อความหมายใหม่เพื่อสื่ออารมณ์ ความรู้สึกทั้งที่ดีและไม่ดี เช่น ทุ๋ซี กระจอกข้าว เสียฟอร์ม
- (6) การตัดบางส่วนของคำ เป็นการละบางส่วนของคำไว้ โดยที่ผู้พูดแน่ใจว่าผู้ฟังเข้าใจความหมายของคำนั้น เพื่อให้ข้อความสั้น กระชับ
- (7) การใช้คำต่างประเทศ หมายถึง คำที่มาจากภาษาอังกฤษที่ยังไม่มีปรากฏในพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน เช่น สไตล์ สปอร์ต
- (8) การใช้คำที่มีความหมายไม่สอดคล้อง หมายถึง การนำเอาคำหรือกลุ่มคำหนึ่งไปประกอบคำหรือกลุ่มคำอื่น แล้วทำให้ความหมายหมส่อดคล้องกัน เพราะคำหรือกลุ่มคำทั้งสองโดยปกติแล้วไม่ปรากฏร่วมกัน เช่น สะอาดแบบเย็นๆ ที่จริงห้องนั้นเก๋ไม่เบา
- (9) การใช้คำสมญานาม หมายถึง คำใหม่ที่สร้างขึ้นตามลักษณะเด่นของบุคคล แหล่งกำเนิด หรือสัญลักษณ์ของกลุ่ม เพื่อใช้เรียกแทนชื่อตัว เช่น เด็กป่า เรียนรัฐทศ วิถีของทหารรุกแบบฉบับพลัน
- (10) การใช้คำที่มีความหมายรุนแรงเกินความจริง เพื่อให้ผู้ฟังมีความรู้สึกคล้อยตาม เช่น ในการบรรยายข่าวกีฬาที่เกมการแข่งขันมีทั้งความรุนแรง เข้มข้นตลอดเวลา เช่น เกาหลีใต้บดขยี้ตลอดเวลา
- (11) การใช้คำที่มีความหมายบอกการเปรียบเทียบ เพื่อให้กระทบอารมณ์ผู้ที่ได้ยิน ช่วยให้เกิดมโนทัศน์หรือจินตภาพได้เข้มข้นชัดเจน กว่า การใช้ถ้อยคำอย่างตรงไปตรงมา เช่น ปล่อยกำปั้นเข้าไปใส่ราวกับปืนกลของรามิเรซ
- จากลักษณะเด่นของภาษาที่พบในงานวิจัยอันเป็นแนวทาง ผู้วิจัยดำเนินวิธีการต่อไป คือ วิเคราะห์ข้อมูลการปราศรัยหาเสียงเลือกตั้ง โดยนับกลวิธีต่างๆ ที่ปรากฏในข้อมูลการปราศรัย โดยยึดคำจำกัดความตามผลงานที่ได้อ้างอิงทั้งสิ้น

5.2 ผลการวิเคราะห์ลักษณะของวัจนลีลาการปราศรัยหาเสียงเลือกตั้ง

จากแนวทางในการวิเคราะห์วัจนลีลาการปราศรัยหาเสียงเลือกตั้งในหัวข้อ

5.1 ผู้วิจัยจะนำเสนอการวิเคราะห์ลักษณะของภาษาการปราศรัยหาเสียงเลือกตั้งที่พบในข้อมูลแสดงโดยขีดเส้นใต้คำที่เป็นกลวิธี ในการนำเสนอนี้ผู้วิจัยจะแจกแจงความถี่ของการใช้ภาษาในลักษณะต่างๆ ด้วยดังนี้

5.2.1 ลักษณะด้านเสียง

การใช้ลักษณะด้านเสียงในภาษาการปราศรัยหาเสียงเลือกตั้งนั้น จากข้อมูลผู้วิจัย พบว่ามีการใช้คำเลียนเสียงของเหตุการณ์ 3 ครั้ง ซึ่งเป็นการใช้คำเลียนเสียงของการเดินและการยิงปืน ซึ่งเกิดจากการกระทำของคน ได้แก่ ข้อมูลที่ผู้ปราศรัยกล่าวว่า

...ใครละครับที่ตึกดินเที่ยงคืนแล้ว ยังเดินท่อมท่อมท่อม ทรเซ เวณคความ
เรียบร้อย...

...ใครละครับที่นำทหารเป็นกองร้อยๆ ถืออาวุธสงครามเอ็ม 16 ดาหน้า
เข้าไปแล้วยิงปังปัง...

...เดินไม่ได้ เดินพรวดปราดพรวดปราดจะล้มเลย เพราะเป็นดินเหนียว
ทั้งนั้น...

5.2.2 ลักษณะด้านคำ

ลักษณะการใช้คำในภาษาการปราศรัยหาเสียงเลือกตั้ง ผู้วิจัยพบลักษณะการซ้ำคำ การใช้คำสัมผัสคล้องจอง คำขวัญ บทกลอน การใช้คำย่อ การใช้คำลงท้าย การซ้อนคำ การตัดคำบางส่วน การใช้คำที่มีความหมายเปรียบเทียบ การใช้คำสมญานาม การใช้คำสแลง และการใช้คำต่างประเทศ ดังนี้

5.2.2.1 การซ้ำคำ

จากข้อมูลพบลักษณะการซ้ำคำจำนวน 50 ครั้ง แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ การซ้ำคำในทันที 42 ครั้ง และการซ้ำคำที่คั่นด้วยคำหรือข้อความจำนวน 8 ครั้ง เช่น

(1) การซ้ำคำในทันที เช่น

...เป็นพรรคการเมืองใหม่เล็กๆที่เพิ่งเริ่มตั้งเพียง 4 ขวบเศษ...
 ...ยิ่งใกล้วันเลือกตั้งนะครับ ข้อกล่าวหาต่างๆ ก็มีมากขึ้น...
 ...ใครละครับที่นำทหารเป็นกองร้อยๆ ถืออาวุธสงครามเอ็ม 16...
 ...เค้าพร้อมที่จะค่อยๆ อดออมเนี่ย เราควรส่งเสริม...

(2) การซ้ำคำที่คั่นด้วยคำหรือข้อความ เช่น

...จมไปหมดเงินพวกนี้ จมอยู่ในที่ดิน อยู่ในอาคารใหญ่ๆ ทั้งในกรุงเทพ
 เมืองใหญ่...
 ...พรรคหลังธรรมอย่างที่ย้าแล้วย้าอีกว่า...
 ...ท่านที่เคารพครับประชาชนที่ไปร่วมชุมนุมกันเป็นเรือนแสนเรือนล้าน...
 ...เขาอึดอัดใจมานานครับ อึดอัดใจมาก...
 ...ปรากฏว่ายิ่งตียิ่งดังจริงๆ...

5.2.2.2 การใช้คำสัมผัสคล้องจอง

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลคำปราศรัยหาเสียงพบว่าการใช้คำสัมผัสคล้องจองจำนวน 39 ครั้ง แบ่งได้ 3 ลักษณะ คือ การใช้คำสัมผัสสระและพยัญชนะ 25 ครั้ง การใช้คำสัมผัสที่มีลักษณะเป็นคำขวัญ 10 ครั้ง และลักษณะบทกลอน 4 ครั้ง ดังนี้

(1) การใช้คำสัมผัสสระและพยัญชนะ เช่น

...ในขณะที่มีการทำนายทายทักกันว่าเราจะได้แค่ 18 เสียงเท่านั้นเอง...
 ...ถ้าใครปฏิบัติก่อนกฎตัดหัวเจ็ดชั่วโคตรเชียวนะครับ...
 ...เรื่องที่ดีถือว่าเป็นความผิดพลาดสำคัญของรัฐบาลชาติชาย ก่อกรรม ทำ
 เชื้อไว้นั้นสำคัญที่สุด...
 ...ไม่ว่าจะเป็นปัญหาที่ทำกิน หนี้สินชาวไร่ชาวนา

(2) การใช้คำสัมผัสที่มีลักษณะเป็นคำขวัญ เช่น

...พรรคหลังธรรมจึงมีคำขวัญในการณรงค์เลือกตั้งในครั้งนี้ว่า
ยึดคุณธรรม นำประชาธิปไตย แก้ไขเศรษฐกิจ...

...60 ปี ประชาธิปไตย ทางเลือกใหม่ คือ พลังธรรม...

...ทำการเมืองให้มีคุณธรรม เพื่อนำประชาชนให้ผาสุก

(3) การใช้คำสัมภาษณ์ในลักษณะบทกลอน เช่น

...อันความกรุณาปราณี จะมีใครบังคับก็หาไม่

หลังมาเองเหมือนฝนอันชื่นใจ จากปากฟ้าสุราลัยสู่แดนดิน...

...เป็นแบบอย่างคุณความดีแห่งชีวิต

เป็นมิ่งมิตรของคนจนทั้งผอง

เป็นนักสู้ผู้มุ่งมั่นตามครรลอง

เป็นผู้ครองที่ยิ่งใหญ่กลางใจคน

5.2.2.3 การใช้คำย่อ

คำย่อที่ปรากฏในข้อมูลการปราศรัยได้แก่ ส.ส. รสช.

ก.ท.ม. ธ.ก.ส. และ น.ส.3 ซึ่งจัดเป็นคำย่อทั่วไป ไม่ใช่คำย่อเฉพาะกลุ่มบุคคล ผู้ปราศรัยจำเป็นต้องใช้คำย่อเพื่อสะดวกในการปราศรัย

จากข้อมูลปรากฏการใช้คำย่อดังกล่าว 23 ครั้ง โดยใช้คำย่อ รสช 14 ครั้ง ส.ส. 4 ครั้ง ก.ท.ม. 3 ครั้ง ธ.ก.ส. และน.ส.3 อย่างละ 1 ครั้ง เช่น

...ต่อมามีการเลือกตั้งซ่อม ในเขต 2 ก.ท.ม. ...

...เป็นผู้อำนวยการเลือกตั้งภาคใต้เป็น ส.ส. มาแล้ว 3 สมัย...

... เราจะออก น.ส.3 กับโฉนดที่ดินให้กับเกษตรกรที่ทำกินมากกว่า 10 ปี...

5.2.2.4 การใช้คำลงท้าย

ผู้ปราศรัยมักใช้คำลงท้าย เนี่ย หละ นะ ขณะปราศรัยอาจเพื่อแสดงการเน้นหรือเพื่อแสดงความสนิทสนมกับผู้ฟัง เป็นการใช้ภาษาแบบชาวบ้าน จากข้อมูลพบการใช้คำลงท้ายจำนวน 18 ครั้ง

... สมัยก่อนโน้นเนี่ย ถ้าใครปฏิวัติก่อนกฎตัดหัวเจ็ดชั่วโคตรเชียวนะครับ ...

... การทำมาหากินของประชาชนเนี่ย ผิดเคืองไปหมด นั่นข้อนี้หละ ...

... ประเทศอื่นเค้านะ เค้าต้องอาศัยทุนที่มาจากตลาดนี้หละ ...

5.2.2.5 การช้อนคำ

ผู้วิจัยพบกลวิธีการช้อนคำเกิดขึ้นจำนวน 10 ครั้ง ในข้อมูลการ
ปราศรัยหาเสียง เช่น

- ... แล้วก็เพื่อนักช้อนปกป้องระบอบประชาธิปไตยให้คงอยู่ไว้ ...
- ... ถ้าท่านเห็นว่ารัฐบาลของพลเอกชาติชายบริหารบ้านเมืองไม่ถูกไม่ต้อง ...
- ... ท่านคงจำได้ว่า เศรษฐกิจของบ้านเมืองนั้นตกต่ำยับเยิน ...
- ... มีหลายสิ่งหลายอย่างที่น่าองประชาชนควรจะได้เก็บไปทบทวน ...

5.2.2.6 การตัดบางส่วนของคำ

จากข้อมูลผู้วิจัยพบการตัดบางส่วนของคำจำนวน 9 ครั้ง เช่น

- ... บทเรียนที่ผ่านมาเมื่อเดือนพฤษภาคมนั้น ...
- ผู้พูดกล่าว"เดือนพฤษภา"แทน"เดือนพฤษภาคม"
- ... ตัดสิ้นใจลาออกจากผู้ว่า ลงประกาศจะสมัคร ส.ส. ...
- ผู้พูดกล่าว"ผู้ว่า"แทนคำเต็ม"ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร"
- ... ท่านผู้ต่อสู้ยืนหยัดเคียงข้างประชาชนมาอย่างยึดเหนี่ยวยาวนาน ตั้งแต่
14 ตุลาคม 16 ...
- ผู้พูดกล่าว"16"แทนคำเต็ม"พฤษคักราช 2516"

5.2.2.7 การใช้คำที่มีความหมายบอกความเปรียบเทียบ

การปราศรัยหาเสียงปรากฏการใช้เปรียบเทียบอุปมาอุปมัย 4
ครั้ง โดยการอุปมาอุปมัยเป็นการนำสองสิ่งมาเปรียบเทียบกันให้เห็นว่าเหมือนกันโดยมีค่าต่างๆ
ที่นิยมใช้ในการเปรียบเทียบ เช่น เหมือน คล้าย ดุจ ตูราว ประหนึ่ง เพียง ดัง ได้แก่

- ... ยึดมั่นในความเป็นจริง เสมือนหนึ่งเป็นเกราะแก้วคุ้มภัย เหมือน
ระฆังตีครับยิ่งตียิ่งดัง ...
- ... มุลินธิแมกไซไซ ซึ่งให้รางวัลแมกไซไซเปรียบเสมือนหนึ่งรางวัล
โนเบลไพรซ์ของทวีปเอเชีย ...
- ... มีความเป็นอยู่ที่ไล่เลี่ยกัน ไม่ใช่ห่างกันราวกับฟ้าดิน ...

5.2.2.8 การใช้คำสมญานาม

ในข้อมูลผู้วิจัยพบการใช้สมญานามเรียกแทนชื่อจริงจำนวน 4 ครั้ง เป็นสมญานามที่ได้จากบุคลิกและความสามารถของผู้ที่ถูกเรียก ได้แก่

- ... ผู้ปราศรัยท่านแรก เป็นขุนพลภาคใต้ของพรรคพลังธรรม ...
- ... ท่านผู้นี้เป็นทหารเอกคนหนึ่งของพรรคพลังธรรมในภาคใต้ ...
- ... ทางพรรคของเราได้มีขุนพลทางเศรษฐกิจของพรรค และเป็นขุนพลระดับเศรษฐกิจของชาติบ้านเมืองเรา ...

5.2.2.9 การใช้คำสแลง

จากข้อมูลผู้ปราศรัยนำคำสแลงมาใช้จำนวน 4 ครั้ง เพื่อให้เกิดรสชาติและผ่อนคลายความตึงเครียด ได้แก่

- ... โอ เพราะว่่าประชาชนคนซื้อห้้นนั้น คงอั้นมานานแล้ว ...
- ผู้ปราศรัยใช้คำว่า"อั้น" ซึ่งมีความหมายถึง "อดทนอดกลั้น" ในภาษาปกติ
- ... ที่มันเลวที่สุดก็เพราะว่า ได้มีการหมกเม็ดไว้ถึง 30 เม็ดด้วยกัน ...
- คำว่า"หมกเม็ด"หมายถึง"การปกปิด" ในภาษาปกติ
- ... นักท่องเที่ยวเค้าไม่มาหรรอกครั้บ โรงแรมเจิงเลย ...
- คำว่า"เจิง"หมายถึง"การขาดทุน การปิดกิจการ" ในภาษาปกติ
- ... เราไม่ได้ตั้งขึ้นมาเพื่อปราบเซียน ...
- คำว่า"เซียน"หมายถึง"ผู้ชำนาญ ผู้วิเศษ" ในภาษาปกติ

5.2.2.10 การใช้คำศัพท์ต่างประเทศ

ผู้วิจัยพบการใช้คำศัพท์ต่างประเทศเพียง 1 ครั้ง ในข้อมูลการปราศรัยหาเสียงคือ ... ฟลุกน่า คงไม่เกี่ยวกับการประกาศ การทำการเมืองระดับชาติ ...

ซึ่งคำว่า"ฟลุก"มาจากภาษาอังกฤษ "fLucky" หมายถึง "โชคดีอย่างไม่คาดคิด การบังเอิญ"

5.3 ความถี่ของการใช้กลวิธีทางภาษาเพื่อแสดงวจนลีลาการปราศรัยหาเสียงเลือกตั้ง

จากการวิเคราะห์ลักษณะของวจนลีลาการปราศรัยในหัวข้อ 5.2 แสดงความถี่ของกลวิธีทางภาษาเพื่อแสดงวจนลีลาการปราศรัยหาเสียงเลือกตั้งตามลำดับได้ดังนี้ คือ

ตาราง 5.1 แสดงความถี่ของการใช้กลวิธีทางภาษาเพื่อแสดงวจนลีลาการปราศรัยหาเสียงเลือกตั้ง

กลวิธีทางภาษา	ความถี่(ครั้ง)
<u>ลักษณะด้านเสียง</u>	
การใช้คำเลียนเสียงของเหตุการณ์	3
<u>ลักษณะด้านคำ</u>	
การซ้ำคำ	50
การซ้ำคำทันที (42)	
การซ้ำคำที่คั่นด้วยคำหรือข้อความ (8)	
การใช้คำสัมผัสคล้องจอง	39
การใช้คำสัมผัสสระและพยัญชนะ (25)	
การใช้คำสัมผัสที่มีลักษณะเป็นคำขวัญ (10)	
การใช้คำสัมผัสในลักษณะบทกลอน (4)	
การใช้คำย่อ	23
การใช้คำลงท้าย	18
การซ้อนคำ	10
การตัดบางส่วนของคำ	9
การใช้คำที่มีความหมายบอกเปรียบเทียบ	4
การใช้คำสมญานาม	4
การใช้คำสแลง	4
การใช้คำศัพท์ต่างประเทศ	1

จากผลการวิเคราะห์ลักษณะภาษาการปราศรัยหาเสียงเลือกตั้ง กล่าวได้ว่าภาษาที่ใช้ในการปราศรัยหาเสียงเลือกตั้งเป็นภาษาเฉพาะกิจซึ่งมุ่งสร้างความเป็นกันเองระหว่างผู้ปราศรัยกับผู้ฟังโดยใช้วัจนลีลาแบบไม่เป็นทางการ ซึ่งมีลักษณะเด่นของภาษาดังแสดงในตาราง 5.1 กล่าวคือลักษณะด้านเสียงมีการใช้คำเลียนเสียงเหตุการณ์บ้าง ลักษณะด้านคำปรากฏการใช้กลวิธีต่างๆ เรียงลำดับกลวิธีที่ปรากฏจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือการซ้ำคำ การใช้คำสัมผัสคล้องจอง การใช้คำย่อ การใช้คำลงท้าย การซ้อนคำ การตัดบางส่วนของคำ การใช้คำที่มีความหมายบอกเปรียบเทียบ การใช้คำสมญานาม การใช้คำสแลง และการใช้คำศัพท์ต่างประเทศ

เมื่อเปรียบเทียบภาษาหาเสียงกับภาษาโฆษณาของศักดิ์สิทธิ์ (2534) กลวิธีที่เป็นลักษณะเด่นของภาษาโฆษณาทางโทรทัศน์และนิตยสารคือ การใช้คำสัมผัส โดยมีการซ้ำคำเป็นอันดับที่สอง ในภาษาโฆษณาทางโทรทัศน์และในภาษาโฆษณาทางนิตยสารกลวิธีการใช้คำปรากฏเป็นอันดับสาม ภาษาหาเสียงของราตรี (2531) สรุปลักษณะเด่นของภาษาหาเสียงที่เก็บข้อมูลจากป้ายโฆษณาคือ การใช้คำขวัญซึ่งมีสัมผัสคล้องจองคิดเป็นร้อยละ 80.1

จากตาราง 5.1 แสดงให้เห็นกลวิธีที่เป็นลักษณะเด่นของภาษาการปราศรัยหาเสียงคือ การซ้ำคำและการใช้สัมผัสคล้องจอง ซึ่งมีกลวิธีใกล้เคียงกับภาษาโฆษณาและภาษาหาเสียง ซึ่งเป็นภาษาที่มีวัตถุประสงค์เพื่อชักชวนโน้มน้าวให้ผู้ฟังคล้อยตามเช่นเดียวกัน